

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»
КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО І ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОГО
МИСТЕЦТВА ТА РЕСТАВРАЦІЇ

САМОСТІЙНА РОБОТА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СКУЛЬПТУРА

Для напрямку **02 «Культура і мистецтво»**
зі спеціальності **023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація»**
перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Автор:
Ст.викл. Гладкий Б.С.

Затверджено на засіданні кафедри
образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації
№ 1 від “01” вересня 2017 р.

Івано-Франківськ
2017

ЗМІСТ

1. Вступ
2. Пояснювальна записка
3. Структура самостійної роботи
4. Питання для самостійного опрацювання
5. Рекомендовані підручники та посібники

1. ВСТУП

Курс „Скульптура” - є однією з головних дисциплін у підготовці спеціалістів по пластиці для їх творчої праці в ділянці образотворчого мистецтва. Метою курсу є виховання висококваліфікованого спеціаліста здатного володіти всіма професійними засобами, для створення глибоких за змістом і досконалих за формою композицій у мистецтві, які служили би утвердженням ідеалів нашого суспільства і були б засобом ідейно-естетичного просвітництва нації.

Комплекс суміжних дисциплін: скульптура, композиція, робота в матеріалі та рисунок, а також технологія та загальноосвітні предмети між собою взаємообумовлені та розглядаються як єдиний суцільний процес виховання повноцінної творчої індивідуальності скульптора.

Курс „скульптура” ставить своєю метою розвивати пластично-просторове мислення студентів, досконале оволодіння знанням пластики людської фігури, розвинути їх образне мислення та їх творчі здібності, дати їм професійні навички та знання, які є необхідними для створення повноцінних монументально-декоративних скульптурних творів, нерозривно пов'язаних із архітектурним середовищем, виявлення і розвиток творчих індивідуальностей.

Метод навчання базований на виконанні студентами практичних студійних завдань з наростаючим ступенем складності. На перших етапах навчання студенти оволодівають основами пластичних навичок в ділянці скульптурного портрету із поглибленим вивченням його пластично-анатомічної та психологічно-образної суті. Далше в програму включаються студії голови, що дає основу для переходу до чимраз складних студій як фігур так і портретів.

2. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Формування художньо-естетичної культури студентів та їх індивідуально творчих здібностей шляхом здобуття теоретичних і практичних знань з основ скульптури

знати

Основи скульптури і пластичної анатомії, як одного з видів образотворчого мистецтва, історію розвитку пластичної анатомії і скульптури, особливості кісткової та м'язової систем людського організму та тварин (в основному коня, бика, лева та собаки), визначення терміну канон і його історію, різних лінійних і конструктивних схем, принципів і методів які використовували художники для побудови фігури, голови та частин тіла людини та тварин у процесі вивчення пластичної анатомії, особливості різних матеріалів, якими користується скульптор-виконавець, визначення терміну пластика та скульптура, поділ скульптури на типи стосовно простору, за призначенням на види, визначати жанр у залежності від змісту, основні пластичні закони, способи моделювання форми і загальні підходи до створення об'ємів, розрізняти контури, силуети та ритми у процесі творення образу, володіти масами, розмірами та пропорціями, позитивними та негативними формами, а також фактурою та кольором.

Вміти

Застосовувати основні закони пластики у практичній роботі (уміти просторово організувати пластичні маси та форми, бачити та розрізняти конструкцію, силуети та контури, передавати характер зображуваного предмету, володіти пропорціями), методично та послідовно вести роботу над пластичним об'ємом (формою), відтворювати цей об'єм та його плановість, використовувати фактуру для передачі пластичного багатства форми.

Методичні -

- підготовка студентів до самостійного рішення практичних і творчих задач в їхній творчій діяльності;

- розвиток естетичного і емоційного ставлення до творів мистецтва, вміння розуміти та цінувати художню творчість.

Пізнавальні –

- ознайомлення з основами пластичного мистецтва та особливостями використання набутих знань в творчій діяльності;
- ознайомити та розкрити соціальні ролі народного та професійного мистецтва; знайомство з професіями художників-дизайнерів, відомих народних майстрів, з їх творчою та практичною діяльністю;

Практичні -

- вміння користуватися основами пластичної анатомії та мати поняття конструктивно-анатомічної побудови голови та фігури людини.
- навчання користуванню спеціальними способами, відтворення фігури людини у статиці та динаміці;
- навчання проектуванню та виготовленню анатомічних «екорше» для навчальних цілей;
- формування практичних навичок художньо-творчої діяльності, розуміння зв'язків художньо-образних завдань твору з ідеєю та змістом;
- створювати художні твори, послуговуючись знаннями набутими в процесі вивчення пластичної анатомії тощо.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

ЗНАТИ:

- ✓ основи пластичного мистецтва, як одного з видів образотворчого мистецтва
- ✓ історію розвитку пластичної анатомії і скульптури.
- ✓ особливості кісткової та м'язової систем людського організму та тварин (в основному коня, бика, лева та собаки),.
- ✓ визначення терміну канон і його історію, різних лінійних і конструктивних схем,

✓ принципів і методів які використовували художники для побудови фігури, голови та частин тіла людини та тварин у процесі вивчення пластичної анатомії.

ВМІТИ:

✓ Застосовувати основні закони скульптури у практичній роботі (уміти просторово організовувати пластичні маси та форми, бачити та розрізняти конструкцію, силуети та контури, передавати характер зображуваного предмету, володіти пропорціями),

✓ методично та послідовно вести роботу над пластичним об'ємом (формою),

✓ відтворювати цей об'єм та його плановість, використовувати фактуру для передачі пластичного багатства форми..

3. СТРУКТУРА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ІЗ СКУЛЬПТУРИ **Освітньо-кваліфікаційний рівень «Бакалавр»**

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Виготовлення скульптури тварини або птаха. Ознайомлення з пластичною анатомією тварини або птаха	6
2	Вивчення творчої спадщини художників-анімалістів	6
3	Збір матеріалу, вивчення особливостей поведінки та рухів найбільш характерних для тварини або птаха .	6
4	Виконання допоміжних замальовок, пропорціонування фігури тварини або птах. Підготовчі роботи до виготовлення каркасу.	6
5	Виготовлення на його основі дротяного каркасу. Висота фігури тварини до 20 см	6

6	Продовження робіт над фігурою тварини або птаха, поточнення пропорції фігури, як важливого етапу для подальшого етапу виготовлення фігури.	6
7	Нанесення на кістяк фігури тварини м'язів глибокого залягання та аналіз їхнього впливу на пластику та механіку руху кістяка фігури.	6
8	Нанесення поверхневих м'язів, їх вплив на пластичну характеристику поверхні фігури тварини або птаха.	6
9	Завершення фігури тварини або птаха, виявлення пластичної виразності у процесі моделювання.	12
	Разом	60

Рекомендована література

Базова

- Алексеева Л. Скульптура.- М.- Л., 1964.
- Бараски К. Трактат по скульптуре.- Бухарест, 1964.
- Бурдель Э. Искусство скульптуры.- М., 1968.
- Бройдо Д. Руководство по гипсовой формовке художественной скульптуры.- Л.- М., 1949.
- Боголюбо Н. Лепка на занятиях в школьном кружке. -М., 1986.
- Бурганов И. Портрет в скульптуре. М., 2005.
- Генсицкая Н., Клен Н. Основы кукольной скульптуры. -М., 2009.
- Калленберг Л. Моделирование из воска для ювелиров и скульпторов. –Омск, 2004.
- Красноголовец О. Основы скульптуры. -К 2008 .
- Крестовський Н. Скульптура.- Л., 1960.
- Ланг Й. Скульптура. -М., 2000.
- Левадний В. Лепка.- М., 2000.
- Лантери Є. Лепка.- М., 1963.
- Мельник А. Основные закономерности построения скульптурного рельефа.- М. 1985.
- Одноралов Н. Скульптура и скульптурные материалы.- М., 1982.
- Одноралов Н. Техника медального рельефа.- М., 1983.
- Писаревский Л. Лепка головы человека.- М., 1962.
- Рубино П. Скульптурный портрет в глине. –М., 2006.
- Савицкий С. Работа с глиной, гипсом и папье-маше.- М., 1975.
- Соколов В. Лепка фигуры –М., 1962.
- Хессенберг К. Скульптура для начинающих. –М., 2006.
- Bridgewater A. et G. La Sculpture Sur Bois. –Eyrolles, 2003.
- Doise Y. Art tet technique la sculpture sur bois. –Paris, 1981.

Gold E. Amazing Sculpture You Can Do. -California, 2009.
Lucchesi B., Malmstrom M. Modeling the Figure in Clay. -New York, 1996.
Lucchesi B. Terracota. –New York, 1975.
Norbury I. Carving Facial Expressions. -California, 2009.
Norbury I. Fundamentals of Figure Carving. –California, 1993.
Plowman J. L'art de la sculpture. –Succes du Livre, 1996.
Rood J. Sculpture in Wood. –University of Minnesota Press, 1950.
Sterling T. Carving Netsuke. -New York, 2006.

Допоміжна

Бройдо Д. Руководство по гипсовой формовке художественной скульптуры. - Л.-М., 1949.
Большаков А. Лепные работы. –Л.-М., 1948.
Ватагин В. Изображение животного.- М., 1999.
Герасимов М. Основы восстановления лица по черепу. –М., 1949.
Громов А. Скульптор-модельщик. -Л., 1987.
Заславский М. Скульптурная таксидермия. –М-Л., 1968.
Захарченко П. Альбом лепных деталей. –Київ, 1952.
Косарева А. Искусство медали. -М., 1985.
Лепка и моделирование архитектурных деталей. –М., 1976.
Сенаторов Н., Коршунова А., Муштаева Н. Лепные работы. –М., 1982
Шепелев А. Лепка. -М., 1992.